

SEN NA VSEH VERNIH DUŠ DAN.

Češko spisal Václav Kosmák. — Preložil Jožef Gruden.

Živela je krasna, mlada gospa.

Lasje so ji bili plavi kakor lan; na prijaznem obrazu so ji procvitale rože, in skozi velike, kakor jezero modre oči ji je zrla mirno in globoko njena duša v svet in v ljudi, s katerimi se je srečavala.

Toda najkrasneje in najprijazneje je obračala svoje oči na moža in na drobno hčerko.

Prebivala je z njima v stostolpem mestu, v kraljevem gradu.

Njen mož je bil zaupni sluga starega bolehnega kralja. A ne samo sluga, bil je kralju tudi oskrbnik in varih.

Mlada, krasna žena je živela kakor v raji, na vrtu ljubezni, sreče in radosti.

A rahločutni pesnik (Čelakovský) je segel nekoč po zlatih strunah pa zapel:

Naša radost, radost naša,
krasna cvetka v solz dolini,
škoda pa je, večna škoda,
da nič nima korenine.
Pride veter, jo podere,
pride voda, jo odnese —
škoda, škoda, večna škoda,
da nič nima korenine! —

In radost krasne, mlade žene tudi ni imela korenin.

Stari kralj je hiral od dne do dne. Častita, mazi-ljena glava mu je klonila od slabosti bolj in bolj k prsom, dokler se ni nekega dne tako globoko nagnila, da mu je težka krona padla z glave. A on sam je omahnil mrtev nazaj na posteljo in je bil namah ubog in zapuščen, kakor največji berač.

Seveda: pokopali so ga s kraljevskimi častmi in veličastvom. Toda mladi, krasni gospé je krvavelo srce ob pogrebu, in oči so ji plavale v solzah.

Kako žalostno je to, da morajo nmreti tudi kralji — si je mislila.

Beraču ne vzame smrt ničesar razen življenja, toda kralju vzame vse!

In jaz sem še srečnejša v svoji zadovoljnosti kakor je bil on v vsej svoji slavi in moči. Mili Bog, ne daj, da bi mi vzela smrt vse, kar me osrečuje!

Zgenila se je. Zla slutnja ji je padla na srce kakor slana na pomladni cvet.

In ta slutnja je ni varala.

Mož mlade gospé se je preveč utrudil pri pogreb-
nih slavnostih. Zbolel je in čez mesec dni je odšel verni
sluga za svojim starim gospodom, dobrotljivim kraljem.

In krasna gospa je morala zapustiti kraljevi grad.
Vzela je svoj najdražji zaklad, hčerko edinko, ter vse
svoje imetje, pa se je napotila v svoj rojstni kraj, da
najde tam, kjer ji je procvital raj mladosti, ob spominih
in pri starih dobrih znancih lek za svoje ranjeno srce.

Globoka rana se ji je že začela celiti. Hčerka
krasne gospé je rastle in cvetela veselo kakor po-
mladna trobentica. Ljubko je žlobudrala, tekala sem-
tertja, smejala se, vriskala, a mamica se je smejala in
radovala ž njo in bila je srečna.

Za najsrečnejšo pa se je štela, kadar je vzela
svojo dragico v naročje, vložila njene skljenene ročice
v svoje roke in sta skupaj molili k večnemu Očetu v
nebesih, da bi vzel očka v nebesa in nji obedve po-
klical nekoč za njim k sebi v večno veselje.

Za tako molitev pa ne more biti Bog gluhi.

Milemu detetu krasne gospe je grozila grozna
nevarnost v svetu, ko bi bila dorasla. Zato je poslal
Gospod eno noč svojega angela, ki nosi duše ne-
dolžnih otrok v nebesa, k posteljici nebeškomile deklice,
poljubil jo je — in zjutraj je bila hčerka bolna.

Čez teden dni pa je umrla.

Čudo, da ni mati zblaznela! Rože na licu so ji
obledele, oči so se ji skalile, in ves svet se ji je zdel
kakor veliko pokopališče.

Zatorej se je mudila od te dobe, ko je pokopala
hčerko, najrajši na pokopališču. Krasila je hčerkin mali
grob s cvetkami, pa jokala je, jokala, toliko da si ni
izjokala oči. Zdelo se ji je, da ji ni mogoče živeti
brez hčerke.

Približal se je dan Vseh vernih duš.

Krasna, bleda mati se je veselila tega dne kakor velike slavnosti. Pletla je vence, vila kitice in pripravljala svetilke. Že dopoldne Vseh svetnikov dan je ovenčala gomilo nepozabne hčerke, kar najlepše je znala, in namenila se je, da ostane celo noč pri svojem angelčku na pokopališču.

Na večer si je oblekla kožuh in se je napotila na pokopališče. Bilo je tam že vse živo ljudi, in po grobeh polno vencev in lučic. Prižgá torej svetilke na hčerkinii gomili in pozabivši na ves svet se zgrudi na grob in zajoče, neutešljivo zajoče.

Naposled — od joku in klečanja izmučena — vstane, sede na klopcu ob grobu in se zagleda po grobeh. Tupatam je še kdo klečal, utopljen v molitev. Toda večinoma so žalujoči že odšli.

Pokopališče je bil pravi pravcati vrt. Le da je bilo drevje in grmovje že napol uvelo. Na nebu je stala tiho jasna luna, a raztrgani, sivi in beli oblaki so plavalí po modrem nebeškem obloku kakor divjí labodí.

Žalostna gospa je gledala, kako trepeče lunin svit na uvelem nagrobnem drevju. Ta svit ji je zastiral trudne oči kakor s pajčevino. Zatisnila je oči in imela je krasno prikazen.

Bila je na cvetočem vrtu. Povsod na stotine rož — in to takih, kakršnih še ni videla svoj živ dan ne. Po vrtu je spela cela vršta otrok, veselih in krasnih kakor angelčki iz nebes. Šli so proti veliki razsvetljeni cerkvi. Zdela se ji je od samega zlata in dragih kamenov. Skozi odprta vrata se je razlivalo petje, stokrat slajše od slavčevega žvrgoljenja.

Ob pogledu na to blaženo deco se vzradosti krasna bleda gospa.

Zdaj pa zagleda za drugimi omahujočo drobno deklico. Nesla je težak, velik vrč in ni mogla dohitevati drugih otrok.

Gospa je spoznala svojo hčerko.

Planila je kvišku pa zaklicala: „Zlati angel moj, kaj pa vendar prenašaš ta težki vrč?“

Deklica pa je žalostno pogledala mamico, rekoč: „Mamica, v njem moram nositi vaše solze, ki jih jokate

zame. In raditega ne morem dohajati drugih otrok na poti v nebo. Mamica, ne jokajte po meni, ne obtežujte me!“

„Oh ne, ne, moj angel! Več ne bom plakala!“ je zaklicala mati in se predramila.

Z začudenjem se je ozrla okrog sebe in je spoznala, da je na njivi Gospodovi — in na uvelem drevju je cvetel lunin svit.

Mati se zagleda v jasno luno. Mirni usmev ji prešine obličje. Poklekne na gomilo hčerkino, boža jo z mehкими rokami, kakor nekoč glavico hčerki, in šepeta: „Ne, ne, zlata moja! Nič več ne bom plakala po tebi.“

Vstala je, šla domov in sladko zaspala do belega dne.

In odsihmal se je spominjala na hčerko brez solz. Saj se je spominjala na svetnico in veselila se je, da bo spet kmalu prebivala z možem in s hčerko vred v kraljevskem gradu — v gradu Kristusa Kralja, ki mu pa na vekov veke ne pade krona z glave, in ki ne bo umrl na vekov veke.

V tej nadi, s tem balzamom sta se ji zacelili dve globoki rani v njenem srcu.

RAJNIM NA SPOMIN.

Tak milobno poje zvon,
da od žalosti globoke,
ko poslušá tužne zvoke
se solzi nebo.

Tak turobno poje bron,
da obdalo bridko žalje
vžalovalne črne halje
jasno je nebo.

Tužno poje zvon iz lin.
Ljudstvo bridke solze toči,
roke sklepa v prošnji vroči
rajnim na spomin.

Žalostno je vse tako,
na grobovih pa svečano
s cvetjem vse je posejano
tak veselo in lepo!

Mokriški.

